

ՄԱՍԻՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Այն օրէն վեր՝ երբ Սափորայի լեռներուն
Արտասուելով ողջոյն առիկ հրաժեշտով՝
Ուրախութիւն լրկայ, լրկայ բեկերութիւն
Այլ եւս մէջ իմ սրտի:
Ճանապարհին հաւատարմիմ իբր ընկեր
Սար ու ժողով մէջ է օտար աշխարհաց՝
Ինձ այս գաղնակ միայն բաժին է ընկեր .
Կը հայթայթէ կըտոր մ'հաց :
Իմ գործիքին ծոցին ներքեւ գոգաւոր
Երեք երգեր կը բռնակին թրթրումն .
Մին է վայրագ, ինչպէս քամին թափաւոր
Իմ հայրենեաց ժայռերուն .
Կը հընչեցնեմ զայն եթէ ոչ ծանրացնէ
Բռնն աւազին զոր կը տանին իմ ցալիւր ,
Եւ ծայրը զոր նա յուսակաւոր կը հընչէ՝
Ինձի կ'ըլլայ ցալաւեր :
Նըւազն երկրորդ կը մըմընէ երկնային
Թափուն հըրճուանց՝ և իմ խորին վիշտն ու ցաւ .
Ինչպէս նըւազն իմ զեղեցիկ լեռային
Որ քանաւանայ թոմնեցաւ ,
Կը թրթրացնեմ զայն երբ տեսնեմ իմ աչքեր՝
Որբորդէ դէմ մը աւելորդ գեղեցիկ ,
Որ կը սպասէ նըւազնով անհամբեր՝
Աղօտ շողին տակ լուսնին :
Իմ դաշնակին երգն է վերջին՝ յուսոյ ծայն ,
Որով երբեմն ալիք օդոյն կը բեկերին ,
Երբ տեսարան մը նըմամբեմ ես՝ նըման
Գեղաճիծաղ իմ երկրին :
Պիտի լսէիք զայն եթէ սերան իմ խորհր
Վերադառնալ իմ հայրենի գիւղերուն .
Բայց այդ քոյսերն , այդ ծաղիկներն ու քարեր
Զնն առաջուան պէս սերուն :
Ինչպէս դանակ , տեսնել զաւան իմ հայրենի
Երրոր իմ մայրն եմ կորուսած և իմ սէր . . .
Միայն երկու նըւազներով թափալի՜
Սիրտ իմ հեղու արցունքներ ,
Այսպէս ճամբու հետեւելով աւելաւորից՝
Սար ու ժողով մէջ է օտար աշխարհաց,
Այս իմ գաղնակ՝ միակ ընկեր սրտաւորից՝
Կը հայթայթէ կըտոր մ'հաց :
Այլ մերթ ընդ մերթ զըլուսիս ի վայր խոնարհած
Անոր վըրան ալ կ'երկայանի ճոցիկաւով .
Բայց թեւաւոր նըւազածոյ անտառաց
Կ'ըսեն ինձի երգելով .
« Թոմմած զտանց , եղբայր , ծաղկունք մարգերուն ,
Գիտենք նաեւ տառապանքներդ անհամար .
Բայց Աստուած կայ , Աստուած մը՝ որ ամենուն
Աստուածն է և մեզ համար » :
Ճիւղմունքի ԲՐԱՅԻՒՆ

Թրգմ. Գ.ՈՅՆՆԻԿ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՄԱՍԻՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.

Աւատակամութիւնը մատենագրութեան
մէջ :

Միշտին դարու պատմութեան մէջ փայ-
լուն շրջան մը կայ , որ կ'ամփոփէ ժ-
դարու երկրորդ կէսը և ժ-Պիյն առաջին
կէսը : Բոլոր Եւրոպական պետութեանց
մէջ իբր առաջին վերածնութեան շրջան
մ'եղաւ այս՝ կանխիկով ժ-Չ դարուն մեծ
վերածնութիւնը : Աւատակամութիւնը վեր-
ջնականապէս հաստատուեցաւ , և կարծես
թէ քրիստոնեայ աշխարհը ի վերջոյ իր
քաղաքական ձեւը գտած էր , որուն կը
ձգտէր բարբարոսաց արշաւանքն ի վեր ,
թագաւորներէն և մեծ ճորտերէն ետքը կու-
ցային՝ ճանաչան աստիճանի կալուածատէր-
ներու մէջ եղած աղբիւր ճշտօրէն սահմա-
նուած էր և երբ ո՛ր է պատերազմ մը կամ
խաչակրութիւն մը այս միշտ զինուած
ամբոխը հնուու կը թշնմէ , ամէն մէկ առ-
պետ իր անմիջական վեհապետին դրօշին
տակ կ'երթար կը խմբուէր : Բայց ի դար-
ձին՝ դիտակներու մէջ զբոսանք և վայելք
կը սպասէին իրենց : Այն ատեն էր որ խա-
ղաղիկ նիզակամարտեր կը կատարէին և
փայլուն համախմբումներ , զորոնք ձեռնա-
ծուն ու բանաստեղծը կը զուարթացնէին
իրենց արուեստով : Կալուածատէրները
կ'ախորժէին սպիտակ իրենց շուրջը տեսակ
մը շքեղութիւն և իւրաքանչիւր ընակարան
ի հարկին զբական ակումբի մը կեդրոնը
կ'ըլլար : Պատերազմներն իսկ զանազան
ազգերու մարդիկը իրարու հետ շփելով՝
կը նպաստէին զբական զարգացմանը : Ժ-
դարու մէջ գերմանական մատենագրու-
թիւնը աւելի թարգմանուածոյ գործեր ու-
նի՝ քան ինքնագիր գրութիւններ , և գեր-
մանական մատենագրութեան իբր օրինակ